

Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E. d)
Psihologie

Testul 12

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I TÊTEL

(30 pont)

Minden feladat esetében írja le a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét! Egyetlen helyes válasz van!

1. Az érzékelés egy:
 - a. magasabb rendű lelki folyamat
 - b. szabályozó lelki folyamat
 - c. alapvető lelki folyamat
 - d. akaratlagos lelki folyamat
2. Válassza ki a hamis kijelentést:
 - a. az észlelés nem lehetséges érzékelési tapasztalatok nélkül
 - b. az észlelési kép tartalmilag gazdag
 - c. az észlelési kép egy elsődleges kép
 - d. az érzékelés az érzetek egyszerű összességéből származik
3. A képzet, akár csak az észlelés, a forma, a méret, a szín konkrét intuitív tulajdonságait tükrözi. Ebből a szempontból úgy tekintik, hogy:
 - a. figuratív
 - b. panoramikus
 - c. általánosítások
 - d. elvonatkoztatások
4. A szervezet szükségállapotainak összessége, amelyek orientálják és irányítják viselkedésünk a szükségletek kielégítése érdekében az, az/a:
 - a. érzelmek
 - b. figyelem
 - c. motiváció
 - d. akarat
5. A mosoly egy sajátosan emberi érzelemkifejezési forma, amely rávilágít az érzelmi folyamatok sajátosságára, ez az/a:
 - a. érzelmek kifejezhetősége
 - b. kitartás
 - c. átalakítás
 - d. mobilitás
6. András gondolatban megfogalmazza: „Figyelmesebb kell legyek, akkor jobban megértem”. Az a belső mozgósítás, amely a figyelem egyik sajátossága:
 - a. akaratlan
 - b. posztvoluntáris
 - c. akaratlagos
 - d. meggyőző

7. **NEM** az akaratlagos cselekvés jellemzője:
- a mentális terv hiánya
 - a tudatosan kitűzött célok elérésére való irányultság
 - a cél elérése előtt álló akadályok leküzdése
 - a motiváció és érzelmi energetizálás fenntartása
8. Egy rózsa észlelési képe:
- másodlagos
 - általános (egy tárgy osztálya)
 - tartalmilag gazdag
 - kontextustól független
9. Anna iskolai eredményei mögött az új, összetett, változó tudás, megismerés és kíváncsiság iránti igény állt. A tevékenységének lapján álló motivációs forma:
- érzelmi
 - kognitív
 - nyelvi
 - akaratlagos
10. Érzések, amelyek a helyes és helytelen, a személyes viselkedéshez vagy mások viselkedéséhez való hozzáállást tükrözik:
- esztétikaiak
 - erkölcsiek
 - intellektuálisak
 - szenvedélybeliek

II. TÉTEL

(30 pont)

A. A bal oldali oszlopban az emlékezet tulajdonságai vannak felsorolva, a jobb oldali oszlopban pedig azokra vonatkozó igaz kijelentések. Írja a vizsgalapra a helyes társításokat a bal oldali oszlopban szereplő betűk és a jobb oldali oszlopban szereplő, nekik megfelelő számok között!

a. az emlékezet terjedelme	1. Jelöli a közvetlen inger utáni gyors és azonnali felismerést és reprodukciót.
b. felelevenítés hűsége	2. Utal arra, hogy a tárolt információk megfelelően, elfogadható formában, hosszú ideig megmaradnak.
c. bevésés gyorsasága	3. Rávilágít, hogy a bevésés gyors, időtakarékos és kevesebb ismétléssel történik.
d. megőrzés tartóssága	4. Utal arra az információ mennyiségre melyet megőrizhetünk, megtarthatunk és feleleveníthetünk.
	5. A felismerés és a felelevenítés pontosságának, helyességének és precizitásának mértékét jelzi.

12 pont

B.

Olvassa el figyelmesen a következő szöveget!

A nyelv minden formája az intellektuális képességek egyértelmű mutatója; a szókincs gazdagsága, a nyelvtani helyesség, a logikai gördülékenység, a gondolkodás rugalmasságának és folyékonyságának mutatója.

A fenti szövegből kiindulva válaszoljon az alábbi követelményekre!

- Említsen meg két lelki folyamatot/jelenséget, amelyre a szöveg explicit módon utal! **4 pont**
- Nevezze meg az 1 pontban megemlített folyamatok egyikének három jellemzőjét! **6 pont**
- Alkosson egy példát, amelyben a gondolkodás műveleteit szemlélteti! **4 pont**

4. Érveljen hozzávetőlegesen öt sorban miszerint a belső beszéd a gondolkodás eszköze! **4 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el figyelmesen a következő szöveget!

Kétségtelenül nem a véletlen, vagy a sors tette Descartes-ot kitaszítottá a saját családjában. Lehetősége volt, hogy közelebb kerüljön másokhoz, és ellenálljon a véletlennek, amely oly gyakran elválasztotta embertársaitól. Életében szabállyá formálta hozzáállását és ő nem ezt tette. Nem volt ez természetesebb, és nem lett volna erőteljesebb, ha az éltét egyedül élte volna? - Egy véletlen folytán beteg lett, elszenvedve a szubjektivitásnak hipertrófiáját, amely a gyenge természeteknek oly hamisítatlan tulajdonsága. Kezdetben a szubjektivitás pusztá mag, de önmagában rágódva táplálékra talál és növekedik. És Descartes a kezdetektől fogva nem zárkózott el önmaga ezen tulajdonságától. Ha önzőnek kell lennie, akkor ő tudja, hogyan kell ezt csinálni, akárcsak a vak természet. Mélyen, félelem nélkül, hamis szerénység nélkül saját érdekeivel szemben őszinte és a látszatra oly jelentéktelen, akárcsak más élőlények az életük kezdetén, felfedezi az igazság rétegeit, amelyek arra várnak, hogy újra a fényre kerüljenek.

Akaratereje teljesítményében érvényesült, amely lelki függetlenségének merész kiterjesztése volt. Descartes – még erről is a maga módján gondolkodott - elégedetlen azzal, amit az iskolában tanul, elégedetlen azzal, amit később megtudott, és azzal, hogy nem találkozik olyan elmével, akinek a fennhatósága alatt szívesen lenne. Nem találkozik, de nem keresi elszántan. Amikor, fiatalon, gyám nélkül maradt, nem vesztegette az időt, hogy keressen egyet; nem riadt vissza attól, hogy visszautasítsa a keresést, és nem engedett annak az arroganciának, hogy azt higgye, hogy a világa egyedül csak vele kezdődhet el. Ebből a tapasztalatból, amely miatt egyedül maradt, megtanult és meg akart tanulni egy leckét: azt, hogy ne utasítsa vissza a magányt, hanem keressen benne annyi értelmet, hogy minden, ami kívül marad értelmetlen legyen. És ebből született mindaz, ami a legértékesebb volt számára: a nagy magány élménye.

(Constantin Noica, Viața și filosofia lui René Descartes)

A fenti szövegből kiindulva válaszoljon az alábbi követelményekre!

- A. Határozza meg, C.G. Jung elmélete alapján René Descartes temperamentumának típusát! Írjon ki a szövegből két gondolatot/ kijelentést, amellyel az adott válaszát igazolja! **6 pont**
- B. Úgy gondolja, hogy René Descartes egy altruista ember volt? A szövegre utalva írjon egy érvet, amivel az adott válaszát igazolja! **4 pont**
- C. A szöveg kiemeli, hogy René Descartes *nem engedett annak az arroganciának, hogy azt higgye, hogy a világa egyedül csak vele kezdődhet el.* A szövegre utalva említsen meg két érvet, ami ezt az állítást igazolja! **6 pont**
- D. Hozzávetőleg fél oldalas terjedelemben mutassa be G.W. Allport elmélete alapján René Descartes jellemét, kiemelve a jellemének egy kardinális és két alaptulajdonságát! **10 pont**
- E. Fogalmazzon meg egy érvet, amellyel cáfolja azt a kijelentést, hogy *a jellembeli tulajdonságok velünk születettek!* **4 pont**